

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1904. október 6.

Csütörtök.

XXIII. évfolyam. 80. szám.

Felélős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyszám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábos petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények a nyiltterek díja előre fizetendő.

Törvénytés?

Akinek érzékeny idegei vannak, az undorítónak fogja találni, akinek erősebb idegei vannak, az nevetségesnek fogja találni, hogy az ellenzék milyen bakugrásokat végeztet a maga nemzeti lelkiismeretével, mert a magyar kormány az olaszszal megegyeztet a kereskedelmi szerződés, de mindenképp annak legközelebb életbe léptetendő provizoriuma fölött. Az ellenzék úgy tesz, mintha roppantul fel lenne háborodva, mert, mint állítja, itt egy rendkívüli törvénytés van dolgunk, és mert másrészt a szerződés megkötése által a vámterület elkülönítése, amit állítólag amily gyorsan csak lehet, keresztül szeretne vinni, egyidőre ismét el van halasztva. Ami a törvénytést illeti, ez egyszerűen abban van, hogy a Széll-féle formula a viszonyokkal szemben, amint ezek köztünk és Ausztria közt fejlődtek, keresztülvihetetlennek bizonyult. Tul kellett rajta tennünk magunkat, ami a kereskedelmi megegyezéseket illeti, és nem először teszünk magunkat rajta túl, mert már az Olaszországgal való korábbi megegyezésnél is, mely a folyó évvel lejár, figyelmen kívül kellett hagyni a formulát. Ha tehát törvénytésről lehet beszélni, új törvénytésről a tekintetben

bizonyára nem lehet beszélni. Ami pedig a végleges szerződés határidejét illeti, ez oly ügy, amely csak később kerül megvitatás alá, amikor dönteni fognak a fölött, valjon Magyarországnak a külön vámterület állapotát, melyben elvileg benne van, csak oly módon szabad-e hogy használja, hogy a vámterületnek minden időre elkülönítettnek kell maradnia. A kormány eljárása szerint tehát az a kettős előnyük van, egyrészt, hogy egy gyarló formula miatt, mely egyszer már tarthatatlannak bizonyult nem kell lemondanunk arról, hogy elutasítsuk magunkról a rendezett kereskedelmi forgalom jóitételét és ama különleges előnyöket, melyeket az új megállapodások nyújtanak. Másrészt a provizorium által, és valószínűleg a kereskedelmi szerződés által is, abban a helyzetben vagyunk, hogy nem kell ama módzatokkal törődnünk, melyek mellett Ausztriában valamely kereskedelmi szerződést elfogadnak vagy elvetnek, nem függünk tovább attól, hogy az osztrák parlament beleegyezése által megengedi-e, hogy közgazdasági fejlődésünket a saját utainkon mozdítsuk elő és minderről le kellett volna mondanunk, hogy az ellenzéki koalíció a Széll-féle formulát mint zászlót kibonthassa, mely alatt elvileg, de Magyarország minden érdekére való tekintet nélkül,

rögtön kihirdette volna a vámterület elkülönítését. Az ilyen dőreségek diadaláért lelkiismeretes kormány valóban nem árulhatja el az ország igazi érdekeit és a kormány, mely másként eselekedett volna, kormány, mely az ellenzékkel egyetértésben lehetne: nem lenne más sorsra méltó, mint hogy az ország általános haragja mellett kellene helyéről távoznia. Ha tehát magyarázatra kerül majd a sor, a közvélemény tisztában lesz a felől, hogy az ellenzék csak a maga pártpolitikai céljaiért, a kormány pedig az állam érdekeiért és haladásáért száll sikkra.

A kultura egy szép ünnepe.

A Tanítók Hunyadi-Házának felavatása Kolozsvárra.

Lélekemelő, szívet megrázó, szép ünnep folyt le m. hó 30-án Kolozsvárra. Ünnepe volt az egész magyar tanítóságnak, a népoktatás és nemzeti köznevelődés minden munkásának. Berzevics Albert, dr., közoktatásügyi miniszter az ország tanítósága nagyszámú képviselőinek, a társadalom minden elemének jelenlétében avatta föl a tanítók kolozsvári Hunyadi-Házát, az országos Elővívó-alap létesítette második főiskolai internátust. Az általános rokonszenv, melyet a társadalom a magyar tanítóság iránt táplál, a közoktatásügyi kormánynak az a különös figyelme, melyet

TÁRGA.

Chioggia. *)

Szegény halász szigetke
A lagunák során.
Egy virágszál se nyílik
A házak udvarán.

Nincs földje, gyára, telke,
S a napja perzselő —
De dúz kincsekkel ér fel,
Amije van: a nő.

Roskatag házsorok közt,
Hol lépni félsz talán,
Csodás rózsává festik
A rózsás csodálány!

Oltári Madonnáknak
Mik örök éltük
Titánok szent ecsetje
Őt örökíti meg.

Ha bolygysz Itáliában
Nagy alkotók nyomán
S megbüvöl egy Madonna:
Az chioggiái lány!

Van egy ház otthon, nálunk,
Egy ház a sok között;
Egy szőke szende lányka
E házba költözött.

Ha élnek titánok
S kezük voln' isteni:
Nem Chioggiába mennének
Madonnát festeni!

Balla Miklós.

A méh.

Irta: Bródy Sándor.

Kőből készült, nagy méhes diszította a háromemeletes palota homlokzatát. Olyan nagy volt, mint egy kisebbfajta kővér ember, a nagy potroháva, kis fejével, rövid lábaival.

Mikor fölrakták a házra, melynek egyetlen disze volt, az utca áttellenes oldaláról egész nap nézte egy fölöttébb takaros öreg ur. Kiesiny feju, nagy potrohu a lábai aprók; mintha a nagy méh oda fent a stilizált hasonmása lett volna. Úgy is örült, örvendezett neki, valahányszor csak ismerős ment el mellette, megfogta:

— Nézze a méhet, az ám az állat, ezer forintba került...

— Pajtás, nézzed, a méhünk ez nagy, kőből való és drága. De a kicsi... az istenadtuk! Olyan légy!

Mikor minden be volt vakolva az új palotán és

a méh két oldalán ott ragyogott a fölírás is: Takarékpénztár, a mikor a városban nem beszéltek többé az új palotáról, hanem egy most nyílt szerföltött kávéház lett a férfiak beszéd tárgya: a kővér kis ember még mindig nem tért napirendre a méh fölött és akárki jött is föl az igazgatósági szobába nem mutatta többé viz alá sülyeszthető nagy Wertheimjét, hanem a méhről tudakozódott, arról beszélt:

— No látta-e? Mit mond hozzá, mi?

Szerelmes volt ebbe a kezdetleges, vidéki kőfaragó munkába, mely legkedvesebb állatát rögzítette meg azon a palotán, mely szintén a takarékpénztár volt, de tényleg az övé, a legtöbb részvény tulajdonosáé, a főpénztárnoké, az igazgatóé, a méhé. Mert egy hónap sem telt el és már is mindenki úgy nevezte a városban, sőt egyszer egy rakoncátlan gyerek utána is kiabálta: „méh... méh!” Csudálkozva nézett a kölyök után hirtelen elmosolyodott, vidám lett egészen. Motyogott magában, valószínűleg azt: „No ez a gyerek... igaza van!”

Csakugyan olyan volt, mint ama munkás állatok, melyek milliószorta több vagyont gyűjtenek, mint amennyire nekik vagy övéiknek szükségük van. Mohón, buzgón, olyan dühvel, hogy szinte megölik azt, a ki munkájukban meg akarja akadályozni őket.

A méh is egyszer... A fullánk mérge volt, az ember belehalt. De ez csak egyszer esett meg, régen akkor még fiatal volt. Most már ebben különbözött sarga kis bogaraitól, azt tartotta, mondotta, eselekedte:

— Pénzzel bányász embernek haragudnia, boszankodnia, bosszúra gondolnia nem szabad. Vidámnak kell lenni, mindig mint a méhek...

*) Ejtés: Kiodzsa.

Berzevicy Albert dr., miniszter azzal tanusított, hogy személyesen jött el a felavatást végezni, kiválóan nagy jelentőséget biztosított az ünnepélynek, melynek széles kereteit igaz lelkesedés, szinte öröm és hazafias buzgóság töltötte be. Ez a felavató emlékezetes ünnepé maradt a tanítóknak.

Központatásügyi miniszterünk f nkölt szellemű beszéde, mely az avatás alkalmával elhangzott, örömmel és megelégedéssel töltheti el a tanítókat és a népoktatás minden munkásának keblét, mert annak minden szava azt bizonyítja, hogy a közoktatásügy vezető és irányítója a legnagyobb jóakarral, igazi méltánnyal és szeretettel kurolja fel a tanítókat, a melyeknek előmozdításától és gondozásától függ a nemzeti közművelődés előhaladása.

Az ünnepély országos jellegűvé szélesedett ki, mert nemcsak az erdélyrészi összes megyei tanító egyesületek, hanem az ország legtöbb részének tanítószága is elküldötte ez alkalomra képviselőjét. A Háromszék vármegyei Tanítótestület képviselőjében Vajna Károly tanítótestületi elnök és Benkő József titkár jelentek meg. A Hunyadi-téri új, palotaszerű épület tágas csarnokaival, folyosóival alig volt képes befogadni a rendkívül nagyszámban egybegyűlteket. Ott voltak az idegen küldötségek közül Kolozsvár népoktatási intézeteinek tanítótestületei, a tanügyi világ minden rendű-rangú képviselői. Az épület előtti térséget is ellepték az érdeklődő közönség százai. A bejárat lépcsőzetén az intézet növendékei állottak sorfalat, élükön Kozma Ferenc, ny. tanfelügyelővel, az intézet gondnokával, várva a miniszter érkezését.

Délelőtt 11 órakor érkezett meg Berzevicy Albert dr. miniszter. Kisérétében voltak: br. Feilitzsch Ártur, képviselőházi alelnök, gr. Béli Ákos főispán, Halász Ferenc, Kádócsa Lippich Elek, Tóth Lajos, Szász Károly, miniszter. osztálytanácsosok, Szvacsina Géza kir. tan., polgármester, dr. Kiss Mór rektor stb.

Az érkező minisztert a bejárat lépcsőzetén az internátus növendékeinek nevében Bárány Kálmán joghallgató üdvözölte csinos beszéddel.

A miniszter meleg szavakkal megköszönve a szíves üdvözlést, kíséretével a földszinti nagy terembe vonult.

A földszintet nagy ebédlő terem egyik végében emelvény volt felállítva. A falon közepén ő Felsége nagy képe függött; jobbról a néhai br. Eötvös József, balról pedig Berzevicy Albert közoktatásügyi miniszterek mellszobrá állott. A terem

minden zuga zsúfolásig megtelt közönséggel, a melynek egy jó része a folyosóra szorult ki.

Jelen voltak az Eötvös alap és a tanítók Országos Bizottságának tisztikarán és képviselőin kívül 2 kivételével az összes erdélyrészi tanfelügyelők, u. m.: Csernátóni Gyula (Kolozsm.), Réthi Lajos (Hunyadm.), Deák Lajos (Maros-Tordam.), Szabó Géza (Csikm.), Pogány István (Nagyküüllöm.), Téglás István (Torda-Aranyosm.), dr. Szabó Mihály (Kisküüllöm), Polyánszky László (Beszterce-Naszódm.) Máthé Géza (Alsó-Fehérm.), dr. Stancsek Zoltán (Szolnok-Dobokam.), dr. Pintér Gábor (Brassóm.), dr. Petri Mór (Szilágym.), Váró Béni (Fogarasm.). (Szeben és Háromszék kir. tanfelügyelői súlyos hivatali elfoglaltságai miatt nem jelenhettek meg.) Ott voltak továbbá Sándor József orsz. képviselő, Bodnár dandárparancsnok, Kenessey Béla theol. akad. igazgató, Dávid Endre posta távirtda tanácsos, Márki Sándor, Schneller István, Szádeczky Lajos egyet. tanárok, Kiss Sándor, Erdélyi Károly, Heinrich Józsa, Orbok Mór, Széchy Ákos dr., Taritzky Ferenc, Kovács József igazgatók, Boros György dr. theol. dékán stb. Az országos polg. iskolai egyesületet Lád Károly budapesti polg. fiúiskola igazgató, az országos közokt. tanácsos tagja képviselte.

Az emelvényen foglalt helyet Berzevicy Albert miniszter, körülötte ültek: br. Feilitzsch Ártur képviselő, Béli Ákos főispán, Ferenc József unit., dr. Bartók György, ref. püspökök, Halász Ferenc, Kádócsa Lippich Elek, Tóth Lajos és Szász Károly, min. osztálytanácsosok, Szvacsina Géza, polgármester, Fekete Gábor kir. táblai elnök.

Az elnöki emelvényen pedig Ujvári Béla, az Eötvös-alap elnöke és Tóth József tanfelügyelő a felügy. bizottság elnöke ültek.

Az internátus dalosköre elénekelve a Himnusz első versszakaszát, Ujvári Béla, elnök mondta el megnyitó beszédét.

Utána Göcz József dr. alelnök a Magyarországi Tanítók Országos Bizottsága, Csernátóni Gyula dr., kir. tanácsos, Kolozsmegye kir. tanfelügyelője az erdélyrészi kir. tanfelügyelők s Pallós Albert, tanítótestületi elnök, az erdélyrészi tanítótestületek és egyesületek nevében üdvözölték Berzevicy Albert dr., közokt. minisztert.

E beszédek elhangzása után bejelentette Ujvári Béla, hogy az Eötvös-alap orsz. tanítói segélyegyesület, a f. év aug. 25-én tartott közgyűlés határozatával 20.000 koronás „Berzevicy Albert alapítvány”-t létesített, melynek kamataiból a miniszter kijelölése alapján évenként két főiskolai hallgató kap teljesen ingyenes ellátást a Tanítók Hunyadi-Házában. Az

erről szóló díszes kiállítású okmány felolvasása és átnyújtása után Berzevicy Albert dr., közokt. miniszter állott föl s mondta el mély figyelem között felavató beszédét.

Meg-meguguló viharos éljenzés kísérte a miniszter szavait, melyek feledhetetlen mély benyomást tettek a tanítószágra.

Majd Mórié Ida a kolozsvári milleniumi állami iskola tanítóőnéje szavalt el Havas István, budapesti tanító „Avató” című szép költeményét nagy tetszés mellett.

A szótát éneklése után a miniszter éltetésével az ünnepély véget ért.

A miniszter ezután Kozma Ferenc gondnok kalauzolásával megtekintette az internátus helyiségeit, berendezését. A miniszter ismételtén is kifejezte tetszését és megelégedését, úgy a célszerű berendezés, mint a tapasztalt rend és gondosság fölött.

Ezután a gondnoki hivatal helyiségébe vonult, hol fogadta az erdélyrészi tanfelügyelők tisztelgését, kiknek nevében Réthy Lajos, hunyadmegyei kir. tanfelügyelő, a tanfelügyelők Nesztora üdvözölte a minisztert.

Válaszában a miniszter örömet fejezte ki, hogy alkalma van a tanfelügyelőkkel, kiknek működésére nagy súlyt helyez, személyesen működési körükben érintkezhetni. Majd a rövid beszélgetés után mindgyükükkel kezét szorítva szíves búcsút vejt.

A tanfelügyelők Kozma gondnokkal együtt kocsijához kísérték le a minisztert, ki innen egyenesen a pályaudvarra hajtatott és az egy órai gyorsvonattal Bánffyújnyadra utazott, hol mint Barcsay orsz. képviselő vendége a délután folyamán megtekintette az ottani állami népoktatási intézeteket.

Az avató-ünnep befejezéseül déli 1 órakor 325 résztvevővel áldomás volt a New-York szálló földszinti nagytermében, melyben az elhangzott pohárköszöntők során felköszöntöttek: ő Felségét a királyt, Berzevicy Albert, közokt. minisztert, Zsilinszky Mihály államtitkárt, Molnár Viktor, min. tanácsost, a jelenlevő Halász Ferenc osztálytanácsost, ki nagyhatású beszédben üdvözölte az erdélyrészi tanítókat s köszöntötte föl Sándor József orsz. képviselőt, az E. M. K. E. főtitkárát; köszöntött mondtak még Szvacsina Géza, polgármesterre, a kir. tanfelügyelőkre, az egyházakra, az Eötvös-alap tisztikarára, Kozma Ferenc gondnokra, Márki Sándorra, a néptanítókra (rendkívül nagy hatással Irsay József, ev. ref. lelkész) stb. stb.

Ő maga ilyen is volt mint főpénztáros, a ki kieszközölte magánál, az igazgatónál a kölcsönt. Az volt a mikor a parasztok hozták a sok ajándékot, hogy nagy kamatra, teljes biztosíték mellett váltóra pénzt adjon nekik. És mért ne lett volna vidám, a mikor szép asszonyok jöttek föl az igazgatósági szobába, hogy a férjeik helyett kegyes elnézést kérjenek tőle! A mikor földhöz ragadt szegények, zselélek, kofák hozták neki a lakására a sok pulykát, kacát, hogy várjon... csak egy kicsit várjon még. Várt is, különösen ha biztos volt e pénz és összegyűjtötte a majorságot, soha el nem adott egyet is neveltette, gyarapította, egyikében ama kerteknek, melyeket az ajándékozótól licitáltatott el.

Gyűjtött, nemcsak pénzt, nem volt kincs sóvár ember, csak gyűjteni szeretett, mint a méh. És eszébe sem jutott, hogy mást megakadályozzon, ha kinek ilyen tiszteletreméltó passziója akadt. Ellenkezőleg mindig utalt a palota homlokzatának díszére. Legyenek olyanok, legyen mindenki olyan! Ezt mondta a mikor beíratta a betéteket. Erről beszélt ha kölcsönt adott, ha vissza utasított egy váltót, ezzel viaszaltta azokat, kik a tizenegy százalékre növekedett kamatláb ellen békétlenkedtek:

-- Hja, gyűjtenünk kell, gyűjtsön maga is taksariton és tegye be hozzánk, legyen olyan mint a...

Egy bizonyos idő múltán már annyira rá járt a szája, kedves szavára, hogy a mikor már izét mondt, ő akkor is csak a méht emlegette. Tanulmányozta is kedves állatjait, és életmódjukból mindent vett hasonlata. A mikor az új palota megvett egy egész házsort künn a hostyán leginkább a mester emberek városrészéből és sirva, szitkozódva, fenyegetődzve járultak elébe a bognárok, eszmadaiák, kö-

télverők: elhalgaltatta őket egy erőszakos, de néha különös politikus hasonlattal, a köpük világából.

Elhallgatott mindenkit, mindenki hallgatta.

— Szépen beszél — mondták — igaz van. Ő nagy lesz igazán!

Sokan — de csak mélyen magukban mégis csodálkoztak: mért teszi, kinek miért. Nem volt senkije, sehol egy rokona, hogy ilyen lett volna valaha, még azt se hallotta senki. Nem szerette a szegényeket, nem sajnálta az árvákat, hazafiassága csak annyiban állott, hogy szidta az oleó külföldi tőkét, melyet szélhámosok könnyelműen pazarolnak. Nem törődött az irodalommal, a művészetet az ő számára: kulminált egy köből készült nagy méhben. Köptienség volt föltenni, hogy ezeknek takarit, ezek számára gyűjt, hogy majd ha meghal milliói azé legyen, a kitől elvonta, vissza háruljon a közre, nem azért nem tette, bizonynyal. Sőt gunyolta is a híres örökhagyókat, azt mondta róluk, hogy hiu bolondok, a kik mikor testamentumot csinálnak, azt hiszik örökké élnek... vagy azt, hogy haláluk után feltámadnak újra...

— Ejh, olyannak kell lenni, mint a.

Már ki sem mondta a szót, értette mindenki és bólintott fejével.

— Örülünk, hogy egy véleményen vannak velem! — mondá és élt tovább a véleményének. Gyűjtött tovább, részvényeket, házakat, földeket, régi ékszereket, kacér fülönlüggőket, tajték pipákat.

Olyan volt a háza, mint egy muzeum. Mint egy poros vidéki muzeum, a hol nagy ritkán takaritanak. Nála nem takarítottak, vagy husz esztendeje. Nem engedte, ő tudta hol van minden és a nyakraalójába való tüt is föltette azonnal az óriási lom-ból.

Inasa egészen beletörődött már ebbe a rendbe, ki gyerek kora óta itt élt és valamelyest már ő is ösmerte a khaoszt. Sőt az értéktelenebb tárgyakhoz már hozzá is szabad volt nyulnia, de ágyát mindig az öreg ur vetette meg magának. A mikor hetven éves lett, még akkor is, amikor már a palota homlokzatán a nagy kőméhnek is kezdett befelé mohosodni az egész törzse...

Csak egyszer a nagy tavaszi közgyűlés után. Egész nap nem beszélt, számoltatott, számolt. Nagyon megéhiült s a tiszteletére adott vacsorán ugyan jól lakott. Szokása ellenére borral is élt s az a lábába ment, úgy érezte. Alig tudott haza vergődni, otthon alig tudta kinyögni:

— Benedek, az ágyam!

Az inas félve nyult az ágyhoz. Megvetette mégis, és belefejtette urát, a ki egyre nyögött, sohajtott csak éjfél felé hallgatott el. Az inas ott virrasztott mellette.

Sajnálta egy kissé ezt a vén, méhet, ezt az ősz „kutyát” a hogy néha dühében elnevezte. Olyan gazdag és ilyen tehetetlen. Nincs egy asszony rokona, a ki megkenné vagy egyszer, a ki küldene neki egy tál levest. Aztán megtalál itten halni és szolgálat nélkül marad. Ugyan el lehet innét valamit emelni, de lopott jószággon nincs áldás, annak az ára elmegy...

Aztán már itt is lehessen...

Végre is nem rossz ember. Itt van nála 8 esztendő kora óta. Nem volt iránta szíves, soha de nem hagyta éhezni, fájni. A szolga olyasfélét érzett, mint a hála... és a mikor így fölmelegedett eszébe jutott egy özvegy mesterné, a kinél gyermek korában lakott. Az mondta neki egyszer: Tudod-e, ki az apád?

Az áldomás végeztével (d. u. $\frac{1}{2}$ 4 ó.) a tagok Ujvári Béla, elnök vezetésével a város háza közgyűlési termébe vonultak, hogy átadják Szvacsina Géza, kir. tanácsos, polgármesternek az Eötvös-alap tiszteleti tagságáról szóló oklevelet.

Ujvári Béla, elnök lelkes üdvözlő beszédére Szvacsina Géza, polgármester meghatottan mondott köszönetet az Eötvös-alap egyesület nem várt kitüntetéséért. A mit Kolozsvár városa a Tanítók Hunyadi-Házáért tett, azt a magyar közművelődés munkásaiért tette, kiknek gyermekeit a város törvényhatósága, tanácsa és polgársága szeretettel veszi körül, ezért a tanítóság Kolozsvárra, min második otthonukba, bizalommal küldheti fiait.

A polgármester minden szava mély hatást gyakorolt a jelenvoltakra. A szép ünnepély rendezéséért a legteljesebb elismerés illeti a kolozsvár tanfőfiakat, élükön Pallós Albert elnökkel, Solyom János, Elek Gyula és Balázs K. Józseffel, kik nagy törekvést fejtettek ki az ünnepély sikere érdekében, amelyre büszkéek lehetnek.

NAPI HIREK.

— **Királyunk névnapja.** Október 4-én kedden d. e. 10 órakor Kézdivásárhelyen fényes ünnepséggel ünnepelték meg Jóságos öreg királyunk névnapját. A róm. kath. templomban ünnepélyes nagymisét celebrált Stadler Albin plebános, melyen résztvettek a kir. honvédtisztok, a kir. törvényszék, a városi tanács, a szolgabíró és képviselői, a két utóbbiak nem teljes számban, továbbá a főgimnázium és polgári iskolák tanárkara és ifjúsága, a m. kir. áll. el. iskolák tanítótömege és kívülök még nagyközönség imádkozott jó királyunk életéért s egészségéért.

— **Október 6-ika.** A magyar nemzet minden tagja szomorú emlékezéssel gondol vissza a gyászos napra, melyet a dicső szabadságharc 13 vitéz tábornoka vértanú halálával szentelt meg s avatott fel nemzeti gyásznappá. Kézdivásárhelyen, mint évek óta állandóan, az ideu is gyászünnepélyvel áldoz a hősök áldott emlékének a honfiai kögyelett; d. e. 10 órakor a r. kath., utána az ev. ref. templomban lesz gyász isteni tisztelet. Délután 3 órakor gyász ünnepély lesz a vigadóban, melynek egyik kiváló pontja lesz Tóth Balázs főgimn. tanár, ismert jeles szónokunk ünnepi beszéde. Este Kossuth Lajos asztaltársaság rendez a vigadóban nagyszabású emlékünnepélyt, melyen buzgó munkatársunk Bíró

Ha csak ugyan ez az ember volna az apja! Ez az iszonyú gazdag, ez a sirja felé görnyedő ember.

Megakarta kérdezni, elhatározta, hogy megkérdezi. Várta, leste, hogy fölkeljen, felakarta költeni.

Nem volt rá szükség, föl rezzent az agától. Fölbredt, haldoklani. Egy darabig hörgött, azután megint csendes lett, majd ismét össze vissza beszélt mindent, a nagykörméről, fenn a palotán. „Hogy olyan légy te is.”

A szolga megrázta: „Uram . . . uram!” Fogva-cogva kérdezte: hozzon-e papot, orvost? Nem mert elmozdulni az ágy mellől, várta, hogy egy világos pillanata legyen a haldoklóknak, hogy megkérdezhesse tőle . . .

Hiába várta. Az nem ocsudott föl többé. Bár egy-egy percre egészen csendes volt, rá is nézett, hosszan, különösen, talán mondani is akart valamit. De nem tudott többé, csak egy szót, hiába kérdezték, készítették. Az utolsó negyed órákat élte, a legutolsót.

Befordult a fal felé és mormolt valamit.

Tessék . . . Nem értem —! könyörgött a szolga. Ismételte hangosabban: — Egy váltó . . . Az asztalon . . . Ovatozni . . . holnap! mondá és meghalt,

*

Nem volt rossz ember csak nagyon különös még végrendeletet sem hagyott hátra. Sokan voltak a temetésen és mindannyian kérdezték, maguktól egymástól: Minek, kinek gyűjtött? Kinek, kinek, kinek hangzott a kérdés a temetési kórusba. „Kinek” kérdezte magában a szolga, vívén elől a gyászflóros keresztet.



Lajos alkalmi ünnepi beszédén kívül szavalások, énekek fogják díszíteni a halhatatlan nagyok emlékét.

— **A király a tüdőbetegekért.** A király legkegyelmesebben elrendelte, hogy a József Főherceg Szanatórium Egyesületnek, mely már a 'avaszsál hozzákezd az első népszanatórium építéséhez, a budapesti királyi bérház egyik földszinti bolthelyisége ingyenesen engedtesse át az egyet humánus céljaira. Ugyanis az egyesület sorsjátékot rendez és a sorsjáték igen értékes nyereményeit a királyi bérházban teszi közzemlére. A József Főherceg Szanatórium Egyesület sorsjátéka iránt meggyünkben és városunkban nagy érdeklődés nyilvánul.

— **„Hol van a főispán ur?”** címen a helyi ellenzéki újság vasárnapi számában a következőket írja: „Mióta új főispánunk van, igen sokszor halljuk a kérdést: „hol van a főispán ur?” Látszik, hogy Haller grófot még se az erdélyi erdőipar, se a műnási „Siculia”, se semmiféle szövetség, vagy takarékpénztár nem foglalta felül, mert főispáni bokros teendőitől ugyan szabadon zónázhat erre-arra. Ha egy napra hazanéz, másnap már Istent tudja hol, hol nem üti fel sátorfáját s bizony sokszor megesett már, hogy egyik-másik, ügyes-bajos uraság hiában kereste kétszer, háromszor, négyszer. A főispán ur gyakori távolléte azonban egyáltalán nem hoz nagyobb veszedelmet. Az Olt vagy Feketeügy éppen olyan esendesen folydogál, mint máskor, sőt még a kézdivásárhelyi Vigadó se omlott össze utána való bankódás miatt. Legfennebb mindig több látja be, hogy mily fölösleges, micsoda is az a főispáni hivatal. Legkevesebb azonban mi aggódunk távollétét, sőt nem bánjuk, ha az egész tőlet a Rivierán tölti is legfőképpen pedig azt óhajtjuk, hogy majd a képviselőválasztások idején is minél tovább létével tündököljön. Hej de akkor bezzeg itt lesz!”

Ezzel a méltatlan személyeskedéssel szemben Gróf Haller János főispán nem szorult ugyan semmiféle védelemre; mégis — anélkül azonban, hogy polemizálni akarnék a nevezett újsággal — az igazság érdekében annyit megjegyezni erkölcsi kötelességünknek tartjuk, hogy Haller János főispán, bármit írjanak is róla, mindenütt ott volt, van és lesz, ahol a vármegye érdekében hivatali avagy közügyi kötelességét teljesítenie kell; egyesek érdekében is, — bárki legyen az — teljes készséggel megtesz mindent s mint köz tudomásu dolog, akkor van jó napja, ha valakinek szolgálhat. Hogy pénzintézetekben, részvénytársaságokban, szigorú elvi álláspontjánál fogva részt nem vesz: az elismerést s nem gáncot érdemel. Kötelessége teljesítését illetőleg támadásra okot sohasem szolgáltatott s e tekintetben is sokkal magasabban áll, semhogy az ilyen támadások előkelő egyéniségét érinthetnék. Az, hogy egyesek némelykor, s talán épen a közeli hetekben, nem találták hivatalában, nem lehet ok erre a személyeskedő, s legalább is gyöngédtelen támadásra, a mely jelen esetben annál indokolatlanabb, mert széles körökben ismeretes, hogy főispánunknak — tekintettel súlyos családi körülményeire: családja három tagjának válságos, nehéz betegségére — a belügyminiszter ur szabadságot adott s ezért időzik Homoród—Hévízen, családja körében. Teendőit azonban itt is hiven teljesíti, mert minden ügyet maga után küldet s személyesen intéz el s így szabadságon létéből, — melyhez a legkisebb hivataloknak is, de bárkinek joga van ilyen, sőt másféle körülmények között is, — hátrányul senkire, semmire nem származik. Ennyit válasszul a gyöngédtelen támadásra s a rosszul informált közönség tájékoztatására.

— **A honvédség köréből.** A király dr. dálnoki Kovács Áron m. kir. honvéd tüzrsorost, a szegedi honvéd esapatkórház parancsnokát kinevezte a Ludovika-Akademia orvosfőnökévé. Távozását Szegeden nemcsak katonái, de társadalmi körökben is élénken sajnálják, kivált az ottani Székely-Társaságban, melynek, mint született székely, egyik legagilisebb vezetője volt; másfelől, azonban megérdemelt elöléltetésének szívóbb örövendek és gratulálnak velünk együtt, lévén az új orvosfőnök lapunk felelős szerkesztőjének nagybátyja.

— **Eljegyzés.** Kézdivásárhelyi Jancsó Dániel, budapesti széptehetségű ifjú ügyvéd f. hó 2-án tartotta eljegyzését Kézdivásárhelyen a bájos és kedves Jancsó Mariska kisasszonnyal, néhai Jancsó

Mózes szeszgyáros és neje Nagy Anna urnő művelt lelkű leányával. A szép frigvhez sok szerenest kívánunk.

— **Uj albiró.** A király kézdiszentléleki Pál Ignác kir. törvényszéki aljegyzőt kinevezte a brassói kir. törvényszékhez albiróvá. Gratulálunk.

— **Olvasóinkhoz.** Lapunk maizsámában egyik legjelesebb írónknak Bródy Sándornak lapunk számára írott tárcáját közöljük. Bródy nyitja meg azok sorát, a kik lapunkat gazdagítják a fővárosi írók között. Sikertől ugyanis egész seregét a legjobb nevű fővárosi írónak megnyerni. Így már a legközelebb közreadjuk, Eötvös Károlynak, a legjobb magyar elbeszélőnek egyik pompás tárcacikkét. Balla Miklós az ifju költő nemzedék e sokat érő alakja már mai számunkban bekopogtat egy szép hangulatos verssel. Abrányi Emil, Jakab Ödön, Farkas Imre, Zempléni Árpád ígértek verset. Gelléri Mór, Kóbor Tamás vezető cikket. Rákosi Viktor, Szomaházy István, Szöllösy Zsigmond, Szabóné Nogáll Janka tárcacikkeket. Olvasóink bizonybál méltányolják igyekezetünket, melylyel lapunk nivóját állandóan emeljük.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter márkosfalvi Barabás László számtisztet kinevezte a sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez számellenőrré, Puhár Alajos ráckevei ellenőrt pedig a csikszeredei adóhivatalhoz pénztárossá.

— **A külföldi sajtó Budapesten.** A bécsi sajtókongresszusnak mintegy 120 tagja tudvalevőleg lerándult Budapestre s ezek közül csak a fele utazott el harmadnap, a másik fele, szám szerint 64 francia, angol, amerikai, orosz, német, olasz, spanyol, svéd, dán, norvég és belga újságíró még most is Budapesten időzik, tanulmányozni a magyar életet és művelődést, mely nekik eddig meglehetősen ismeretlen terület volt. Egész vasárnap a budai hegyeket járták be, esténként a színházakat nézik sorra és az elragadtatás hangján beszélnek mindenről. Legjobban meglepte azonban őket az Akadémia, az egyetem, a muzeumok, szóval a tudományos és irodalmi intézmények. Ma sorba járták a szerkesztőségeket és konstataáltak, hogy a magyar napi sajtó a fejlődésnek oly magas fokán áll, mint bármely külföldi nagy nemzeté. Az összes magyar lapok közül különösen egy kötötte le figyelmüket, amelynek óriási körforgó gépei előtt tisztelettel hajoltak meg, kijelentvén, hogy a látvány, a mit ezek munkáközben nyújtanak, valódi amerikai jellegű. Még nagyobb volt csodálkozásuk, mikor a lap egész személyzete előttük láthatóvá lett. Harminckett munkatárs, köztük számos országos nevű férfiú, akik éppen jelen voltak a külföldi vendégeket fogadták, a szedőteremben 40 szedő, az óriási gépteremben 22 gépmester, tömöntő, formahordó és gyakoronok, kiadóhivatalban 20 hivatalnok, könyvelő, írnok és ügynök a szétküldő hivatalban pedig 80 alkalmazott kihordó és elárusító, összesen 200, azaz kétszáz alkalmazott, nem számítva a mintegy ugyanennyire menő külön munkatársakat. Ily óriási létszámú személyzetet csak egyetlen egy lapnál találunk Magyarországon — szolt társaihoz Smith Jakab az angol küldött — jegyezzük föl uraim magunknak a lap címét és nyomtassuk ki a saját újságainkban. És a külföldi újságírók sorban feljegyezték azt is, hogy ezt a pártatlan lapot, melyet Egyetértésnek neveznek, egy negyedévre 7, azaz Hét koronáért adják a Vármege-utca 11. sz. alatti kiadóhivatalban.

Közönség köréből. *)

Még egy, utolsó nyilatkozat.

Asztalos ipartársulatunk a polémiát kezdett asztalosok, illetőleg asztalos-segédok ama kijelentését, hogy nem kívánták a társulatot erkölcsi értelemben gyanúsítani, megnyugvással tudomásul veszi, de nyilatkozatuk némely állítását az igazság fényénél meg kell, hogy világítsuk.

Azt állítják, hogy a zászló költségeihez ők is hozzá járultak. Ebből csak annyi igaz, hogy Péter Mózes adott 60 fillért.

S ha a mint említik, a társulatunkon kívül még százan vannak, akkor 99 semmit sem adott. De nin-

*) Ezzel az ügyet befejeztnek nyilvánítjuk.

csenek is százan, mert önálló asztalos, társulatunkon kívül, tíz sínosen s ezek megvoltak hiva, sőt az asztalos ifjuság is, mint mindenki, megvolt hiva ujságban és falragaszokon. Külön meghívót csak azoknak küldöttünk, a kik szeget is kaptak.

Az ifuság közül szeget senkinek sem küldhettünk, mert egyiknek a másik felett elsőseget nem adhattunk; s hogy egyetük volna, azt pedig önmagok cáfolják meg azzal, hogy október 2-án alakuló gyűlést tartottak. Miért kellett megalkulni, ha már egyesületük, (társulatuk) volt?

Ha egyetük lett volna: erkölcsi kötelességünknek tartottuk volna az egyesület részére szeget küldeni.

Hogy a vőfélyek kereskedő segédek voltak azt hánytorgatni nem szép; először azért, mert a kereskedők zászlószentelésünk költségeihez 180 koronával járultak; másodsor azért, mert a kereskedelem az iparnak édes testvére. Eljárásunk megfontolás eredménye. Nem kell kiélesíteni, nem kell a porszemeket hólyaggá felfújni, mert mindig igaz marad az, hogy: „Jobb a sovány béke, mint a kövér háború.”

Bene Albert,
aszt. társulati elnök.

Hirdetések
jutányos
áron felvé-
tetnek e
lap kiadó-
hiva-
talában.

A piac soron levő ujonnan épült házam
emeleti részét — kényelmes feljáróval —
október hó 24-től több évre
haszonhérbe kiadom.

Értekezni lehet **Ifj. Jancsó**
Mózes nyomdatulajdonossal. (105. 7-6.)

BUTOR

anyakönyvi hivatalok berendezésére, valamint köz-
ségi előljáróságok részére **ugy készpénzért, mint**
részletfizetésre kapható

butorraktáromban

Kézdivásárhelyt,

hol állandóan raktáron van: szalon-, ebédlő- és
hálószoba berendezés, ruha- és éjszekerény, szalon-
és ebédlő-asztal, ágy, mosdó és éjjeli szekrény,
továbbá: magas, félmagas, háttas és heverő divány,
garnitúra, matracz, fali és toaletti tükör, nád- és,
préselt ületű hajlított szék, ablak érnis, stb. me-
lyeket a jelenleg ujonnan berendezett ASZTALOS
MŰHELYEMBEN kitűnő száraz anyagból saját
felügyeletem alatt készítettetek s olcsó árak mellett
bocsátok szíves rendelkezésre.

Tisztelettel:
Ifj. Jancsó Mózes,
butorraktáros.

ÜGYNÖKÖK

kerestetnek, kik az ujonnan ki-
bocsátott

Erzsébet-királyné-sorsjegyek

törvényesen kiállított részlet-
tiveinek eladásával foglalkozni
akarnak.

Magas jutalék és jutalomdíj!
Sikeres működésnél esetleg havifizetés!
Anyag miatt forduljanak

Dirnfeld Testvérek bankházhoz
v., Fűrdő-utca 4. Budapest.
(129. 2-2.)

BORMUST

kitűnő minőségű, saját ter-
mésű, több száz hektóliter
október hó 15-étől kezdve
kisebb mennyiségben is

ELADÓ.

Ugyszintén kitűnő saját ter-
mésű és küküllőmenti borok
is kaphatók nálam

Roth Mihály Gyula,
szőlőbirtokos

(130. 2-2) Medgyesen.

ADLER L. JAKAB ÉS TESTVÉRE

BANKBETÉTI TÁRSASÁG BRASSÓ.

Az állami garantiával létesített

ERZSÉBET-SZANATORIUM

sorsjegykölesön sorsjegyei a legközelebbi napokban nyilvános aláírásra kerülnek. Hivatalos tervezet
szerint évente **3 huzás lesz:**

100.000, 30.000, 25.000 koronás fő- és több melléknyereménnyel,
melyek kifizetéseért a m. kir. pénzügyminiszterium törvényileg vállalt kötelezettséget.

Minden sorsjegy a nyereményen kívül **5 koronával fizettetik vissza.**

Játéktartam 65 év.

A kibocsátási árfolyam 7.50 és 8 korona között lesz valószínűleg megállapítva.

A naponta ezrével történő előjegyzések alapján **lényeges tulajegyzés** várható, miért is
ajánljuk az előjegyzések **mielőbbi eszközöltetését.**

Előjegyzéseket az eredeti feltételek mellett

kibocsátási árban, mindennemű jutalék és bélyeg
felszámítása nélkül fogadunk el.

A jegyzésnél csupán **1 korona biztosíték** fizetendő.

ADLER L. JAKAB és TESTVÉRE
bankbetéti társaság Brassó.

121. 5-5.